

sára egy francia diplomata javaslatára örmény templomot építenek Libanonban. Nyugat-Örményországban stabilizálódik a helyzet, Brahama Mirjam örmény érsék a római egyház mellé állt, kapcsolatba lépett a kilikiai patriarchával. Kolos-torokat vett át az apostoli egyház. 1742-ben XIV. Benedek pápa idején az örmény patriarcha áttette székhelyét Libanonba, 1826-tól Örmény Katolikus Egyház néven szerepel.

A konferencia tudományos titkárát, Dr. Kovács Bálintot már többször hallottunk a Fővárosi Örmény Klubban is. Az OSZK-ban rendezett tudományos konferencián „A 17-18. századi örmény misztiók hálózatelméleti kutatásainak kérdései és lehetőségei” címmel tartotta meg előadását. Kutatásában a szociológiai módszerek segédeszközök az adatok értelmezéséhez.

Folytatjuk

Szathmáry István Pál

Örmény kincsek bővületében

Megmaradás és értékteremtés a Kárpát-medencében

A kultúra megtartó erejéről és az értékteremtés évszázadairól szól mindenekelőtt a Távol az Araráttól – Örmény kultúra a Kárpát-medencében című gazdag és nemzetközi összehasonlításban is kivételes kiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban.

Lát-hatás

Már a kiállítás legelején szimbólumok erejében bóklászunk: az Ararát-hegy mint örökös viszonyítási pont és a mindenkori menedék jelképe tűnik elő, beljebb pedig díszes utazóládák emlékeztetnek az örmények több évszázados bolyongásaira, az újrakezdések közepette sem megtorpanó anyagi és szellemi gyarapodás időszakára.

Az örmények hagyományörzése számunkra is példaértékű lehet, ahogy arra még a kiállítás megnyitóján hívta fel a figyelmet Németh Zsolt külügyi államtitkár. Ahogy fogalmazott: az örmény diaszpórák példája mutatja, hogy a nyelvvesztés nem jár feltétlenül a kultúra és az identitás feladásával.

Számos erdélyi település és magyar főváros történelmében hagytak nyomot az elsősorban szorgos kereskedőként és kéz-

művesként dolgozó örmények, akik magukkal hozták sajátos vallási tradíciójukat is; a kiállítás többek között erre a kultúrkincre irányítja a figyelmet. A kegytárgyak, vallási témájú festmények mellett az önazonosság megtartásában kiemelt szerepet játszó armenizmus dokumentumai, valamint a budapesti örmény diaszpóra tárgyi emlékei is figyelmet érdemelnek.

A két nép együttélésének hosszú időszaka számos kapcsolódási pontot kínál. A rendezők külön termet szenteltek például az 1848-49-es szabadságharc örmény származású hőseinek. Az örmények ugyanis a kisebbségek között a létszámukhoz képest a legmagasabb arányban vettek részt a harcokban a magyarok oldalán, és olyan történelmi hősökkel gyarapították a nemzeti emlékezetet, mint *Lázár Vilmos*

honvéd ezredes vagy *Kiss Ernő* honvéd altábornagy. A kiállítás arra is felhívja a figyelmet, hogy az első világháborút megelőzően az örmények aránya alig érte el a fél százalékot, mégis több minisztert, számos parlamenti képviselőt, mi több, egy miniszterelnököt (Lukács László 1912-től 1913-ig) is adtak az országnak, nem beszélve azokról, akik kulturális teljesítményükkel járultak hozzá az ország szellemi életének gazdagításához, elég csak példaként említeni a zeneszerző *Kacsóh Pongrát*ot vagy a világhírű fotóst, *Brassait*.

Az örmény kultúra sokszínűségét bemutató tárlatnak egy fontos évforduló is apropót szolgáltat: világszerte 2012-13-ban emlékeznek meg az örmény könyvnyomtatás 500. évfordulójáról. *Hakob Meghapart* nyomdász 1512-13-ban adta ki az első teljesen örmény betűkkel nyomtatott könyvet, az *Urbatagirket* (Péntek-

könyv). Éppen ezért a Budapesti Tavasz Fesztivál során megvalósuló tárlaton a történelem első keresztény államát létrehozó örménység írásos kultúrájának ismertetése is hangsúlyos szerephez jut. Az örmény ábécészkönyvtől a XVIII. századból származó tudományos kiadványon át a világ legelső nyomtatott örmény–latin szótárának egyik példányáig számos könyvészeti ritkaság kapott helyet a kiállításon.

A *Kovács Bálint* és *Pál Emese* által rendezett, szeptember 15-ig nyitva tartó tárlat legrégebbi egyházművészeti tárgyai és könyvei XVIII. századi erdélyi örmény templomok gyűjteményeiből származnak, és eddig nem szerepeltek egyetlen nemzetközi kiállításon sem.

(*Távol az Araráttól – Örmény kultúra a Kárpát-medencében. Budapesti Történeti Múzeum*)

(*Magyar Nemzet, 2013. április 17. Kultúra*)

Távol az Araráttól – Örmény kultúra a Kárpát-medencében

Budapesti Történeti Múzeum

Meghívó

A Fővárosi Örmény Önkormányzat **ingyenes csoportos tárlatlátogatást** hirdet a magyarörmény közösség részére tárlatvezetéssel a *Távol az Araráttól – Örmény kultúra a Kárpát-medencében* c. kiállításra az alábbi időpontokban:

Május 11. szombat de. 10 órai találkozással,

Május 29. szerda de. 10 órai találkozással a Budapesti Történeti Múzeum (Budavári Palota) előcsarnokában.

Egy csoportban max. 25 fő vehet részt, ezért kérjük e-mail (magyar.ormeny@t-online.hu), vagy telefoni (201-1011) visszajelzésüket, megadva nevüket és elérhetőségüket, így regisztrálásra kerülnek. Ha betelt a létszám, visszajelzünk azzal, hogy a másik csoportban elsőbbséget élvez. Kellő jelentkező esetén később újabb csoportokat is indítunk. Kérjük, hogy jelezze vissza, ha nem tud a már regisztrált időpontban megjelenni, hogy mást még tudjunk értesíteni.

A kiállítás szeptember 15. napjáig látogatható.

Dr. Issekutz Sarolta elnök